

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este
Jof'a și Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu sên
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 72.

Dumineca, 7 19 Septembrie

1880.

Cestiunea teatrului germanu in Pest'a.

Brasiovu, 18 Septembrie.

Cu 77 in contra la 76 voturi, adunarea generala a consiliului municipal din Budapesta a refusat concessiunea ceruta pentru unu teatru germanu in capitala ungara. Majoritatea poporatiunii capitale este de nationalitate germana, cu toate aceste Germanilor din centrul Ungariei nu le este ertatu de a ave unu teatru germanu, de a se bucura si ei de representatiuni in limba lor maternă.

Discussiunea urmata in numita adunare este de-o mare importanta principiala pentru mersul lucrurilor in Ungaria. „Cestiunea presenta nu mai e adi o cestiune de concessiune, ci ea este o cestiune politica si de nationalitate. Desbaterile noastre urmarescu cu viua incordare in Viena si in strainatate. Press'a germana si maghiara se lupta adi aci la tiermii Dunarei frumose.“ Cu aceste cuvinte a caracterisat reprezentantulu municipalu Carolu Eötvös cestiunea. In adeveru ca in acea siedintia lupta a decursu intre press'a germana si maghiara si Germanii au fostu invinsi — cu unu votu.

Prin votulu ce consiliulu din Budapesta si l'a datu la 15 l. c. maghiarismulu a declarat resbelu Germanilor din intru atata catu si din afara, elu a datu o lovitura in faci'a aliatilor sei de pena acuma, cu alu corora concursu si pe ai carora umeri s'a redicatu la puterea ce-o eserceza astadi in aceste tieri. Merita der', ca se inregistramu si noi momentele principale ale acelei memorabile adunari, caci ele semnalaza inceperu unei noue perioade de persecutare a totu ce nu este maghiaru. Kossuthianii dela „Egyetértés“ potu se fia multiamiti, dorintia lor s'a implinitu, parintii orasiului Budapesta au datu semnalulu la „stêrpirea“ a totu ce nu este maghiaru. Este in totu casulu interesantu de a vedé ce directiune va mai lua si ce sfêrsitu va ave miscarea acêst'a siovinistica.

Partid'a maghiara ceruse, printr'unu votu separat alu consil. Barna, ca concessiunea se fia refusata cu motive de ale interessulu nationalitatii maghiare si ale utilitatii. Teatru germanu sustiunea, ca ar'face numai concurentia institutelor nationale esistente, cari corespundu tuturor recerintiloru.

Celu d'antaiu vorbitoriu a fostu redactorulu siefu alu diaruului „Pesti Naplo“, baronulu Ivor Kaas. Elu a debutatu in introducerea discursulu seu cu-o acuzare indreptata in contra diuaristiceii vieneze, care prin agitatiunile ei ar' fi facutu din cestiunea teatrului o cestiune de nationalitate. „Nu pote se fia problem'a nostra de a ne dirige acasa la noi dupa foile vieneze, dupa dispositiunea lor.“ Cu aceste cuvinte care au fostu primite cu aplause baronulu Kaas a si castigatu pentru sine publiculu siovinisticu din sala si de pe galerii.

Dupa acestu ecsordiu d. Kaas intre asigurari de stima cãtra marea natiune si de recunoscere a patriotismulu Germanilor din Ungaria declara, ca este unu contrariu din principiu alu germanisatiunii, a acestei politice, care are tendintia de a incorpora Ungaria cu tota vieati'a ei Austriei. Germanisatiunea a inceputu inainte cu doue sute de ani, candu imperatii germani, cari erau totodata regi ungari, au introdusu aci germanismulu. Si nimicu nu a intristatu mai multu pe patriotii unguri, decãtu faptul germanisarii capitalei Budapesta si toate nisuintele lor au avutu de scopu a face din acestu orasiu unu emporiu alu natiunii, asié cum e Parisulu pentru Francesi, Berlinulu pentru Germani (sic!) „Ore Ungaria — esclama vorbitorulu — va poté se si castige independentia, decã capital'a ei este in manile Germanilor?“

D. Kaas se opune teatrului germanu, din cauza ca elu este unu instrumentu alu germanisarei. Legatur'a politica cu Germania i este de mare pretiu

cãci ea este aliat'a cea mai buna in contra panslavismulu, der' nu crede ca Bismarck a incheiatu aliantia cu Ungaria numai pentru aceea, ca se concessiunam teatru germanu. Germania nu pote se desaprôbe nisuintele nostre, caci ceea ce facemu noi aci in privintia teatrului germanu, Germania o face insasi in Elsatia si Lotaringia faci'a de teatru francesu (!).

Dupa ce a mai accentuat concurentia stricata, ce-o face teatru germanu teatrelor maghiare d. Kaas se incerca a dovedi ca refusarea concessiunii nu este in contra legii de nationalitate, de ora ce § 20 alu acestei legi vorbesce numai de acordarea concessiunii cãtra cetatiani indigeni seu societati indigene, in casulu de faci'a inse concessiunea se cere pentru o societate straina vienesa. Altu ceva este, decã se concede unoru societati straine a dá representatiuni sporadice. „Nu potemu se ordonam, in ce limba se se roge seu se vorbesca cineva, der' natiunea pote pretinde, ca scolele se fia maghiare (sic!) si ca capital'a se nu incuviintieze institute inimice nationalitatii nostre.“

Aceste cuvinte, espressionea intolerantiei potentiate, faci'a de diece milioane de locuitori nemaghiari ai Ungariei si Transilvaniei au fostu primite cu strigari sgomotose de „Eljen“ si cu aplause infinite, din partea publiculu de pe galerii, care au provocatu intervenirea a doi reprezentanti mai moderati la presidiu, cu scopu ca se admonieze pe ascultatori de a nu face pressiune prin asemeni demonstratiuni. Cuvintele baronulu Kaas sanctionate si prin votulu consiliului municipalu contienu o adeverata declarare de resbelu.

Declaratiunea de resbelu nu vine de astadata dela guvernulu, nici dela vreo partida anumita maghiara, ci ea vine din mediloculu poporatiunii maghiare din capitala, dela reprezentantii tuturor partidelor. Carolu Eötvös, — care a profitatu puçinu de totu dela betranulu Eötvös, celu mai tolerantu intre intoleranti, — primindu interpretarea ce a facutu br. Kaas legii de nationalitate, a pledatu in contra „importarii spiritulu strainu“, dicendu cu emfaza prefacuta: „Decã Serbiei ar' voi se si redice unu teatru serbescu in Neoplant'a a-si dice: Fratiloru, me bucuru, ca a-ti creatu unu institutu do cultura; decã inse o banca din Kragujevati ar' voi se vina cu vre-o 70—80 de artisti din Kragujevati la Neoplanta si ar' voi se venda spiritulu din Kragujevati, atunci asi dice: acêst'a nu potemu se-o concedemu, acêst'a nu-o suferimu!“

Vorbitorulu Eötvös dupa acêsta excursiune oratorica isi dà inse aram'a pe faci'a, asigurandu in fine ca lui i este mai multu pentru maghiarisarea generatiunii june a Germanilor ce traiescu in Budapesta. Elu fini vorbirea s'a cu aceste cuvinte: „Decã vomu refusa concessiunea, si voru versã veninulu cãteva diuare vieneze asupra nostra in timpu de cãteva septemani, decã vomu dá inse concessiunea, mil de foi germane voru serie despre noi: Am recuceritu o provincia!“

Bine le-a disu reprezentantulu moderatu Dr. Ludovicu Takács acestoru apostoli ai maghiarismulu violentu: „Comiteti o eróre, cãcati in pecióre regulele tolerantiei, ale liberalismulu si ale ospitalitatii, decã refusati concessiunea pentru teatru germanu.“ N'au ajutat inse nimica toate aceste admoneari. Cestiunea s'a transpusu — cum dise Takács — pe terênulu agitatiei politice. Galerile erau indeseuite de unu publicu, care avea chiamarea de a demonstrã in favorulu „maghiarisarei neconditionate.“ In favorulu acestei maghiarisari s'a pronuntiatu si ultimulu vorbitoriu Polonyi, apoi a urmatu votarea nominala si c'unu votu majoritate s'a respinsu concessiunea si s'a primitu „maghiarisarea neconditionata“ intre strigarile cele mai sgomotose de bucuria ale popolulu de pe galerii.

Acêst'a s'a intemplat in tómn'a anului o miia optu sute si optu dieci. Devis'a dilei a fostu: Nu

mai suferimu nimicu, ce nu corespunde fiintei maghiare; Budapesta se fia pentru Ungaria ce e Parisulu pentru Frantia. Ce amagire, ce aberatiune a spiritelor! Auditi acolo unu statu compus din 5 milioane de Maghiari si 10 milioane de Romani, Slavi si Germani se ajunga la acelu gradu de omogenitate, la care se afla poporatiunea de-o ginta a Frantiei! A cere ca Budapesta se devina Parisulu Ungariei ar' insemna totu atat'a, catu a cere, ca Dunarea se se verse in Marea Adriatica.

Cronic'a evenimentelor politice.

Vechiulu proverbiu dice: „Candu Dumnedieu vrea se perda pe omu, i iea mai antaiu mintea.“ Toate semnele ne dovedescu, ca siovinistii maghiari si-au perditu mintile. Cei din taber'a extrema Kossuthiana se vede ca voru se intréca pe toti ceilalti. Astfelu scrie diaru pestanu estremu „Egyetértés“ vorbindu in cestiunea teatrului germanu din capitala ungeresca: „Pe Germanii din Budapesta trebuie se-i facemu in ori-ce casu Maghiari. Totu ce se opune fiintei maghiare trebuie se fia stêrpitu din radacina, inca si prin pravu de insecte.“

Cutezantia fôiei extreme este mare, der' candu au fostu Kossuthianii mai moderati? Opositiunii dela „Pesti Naplo“ au inceputu deja se emuleze cu ei in manifestarea acestui „adeveratu patriotismu“, care vrea se stirpesca totu ce nu este maghiaru. Acestu diaru agitaza barbatescu in contra teatrului germanu. Se forméza inse deja unu partid in Budapesta, care voiesce se de espressionu multiamirei sale pentru atitudinea moderata a unoru consiliari municipali, cari sunt condamnati ca nisce „Maghiari de trista figura“ („gyász magyarok“) de cãtra organele numite. Terrosimulu ce se eserceza asupra reprezentantilor comunali este mare si probabilu ca siovinistii voru reesi de a impedeã concessiunarea unui teatru germanu.

Diarulu croatu „Obzor“ publica program'a „partidei nationale independente croate.“ Acêst'a programa contiene intre altele si unu punctu, care dice: Partid'a se va opune ori carei incercari unui amestecu neindreptatu a guvernulu centralu pestanu in administratiune si constitutiune, precum si ori-carei incercari de maghiarisare a organelor si institutiunilor comune. Acestu protestu in contra maghiarisarei a produsu superare mare la dnmii dela „Pester Lloyd.“

Firulu telegraficu anuntia din Ragusa 15 Septembrie: „Albanesii voiescu se se opuna cu ori-ce pretiu la cederea Dulcignei; ei alérga in mase in acestu orasiu; altii mergu contra lui Riza-pasi'a, care se afla actualmente la Katerkal cu 1500 ómei de trupe regulate. Lig'a a tramisu Portii o noua adresa amenintatóre.“

O telegrama nu mai puçinu sensationala a primitu diaru din Londra „Times“ dela Constantinopolu cu dat'a 14 l. c. care dice: Cabinetulu turcescu a demissionatu, pentru ca Sultaanulu la consiliulu lui Said-pasi'a a persistatu, de a nu face mariloru poteri nici o concessiune si de a protestã in contra demonstratiunii navale printr'o nota cerculara. — Scirile aceste sunt de cea mai mare gravitate; deodata pote se se schimbe situatiunea „pacinica“ intr'unu modu fórte posomoritu.

Flot'a combinata europeana este complecta: ea cuprinde 20 bastimente de resbelu, 7300 ómei si 136 tunuri. Admiralulu anglesu Seymour va provocã in numele flotei combinate pe guvernorulu Dulciniei, Hagi Ag'a, a preda orasiulu in 3 dile Muntenegriniloru. Decã nu va face acêst'a, admiralulu Seymour va invitã pe principele Muntenegrului, a porni cu trupele in contra orasiulu Dulcigno si flot'a combinata va sustiune operatiunile sale.

„Politische Corr.“ primesce din Constantinopol următorii telegrama: „Ambasadorii au sub-semnatu o declarațiune numita Protocolulu de n e i n t e r e s a r e, asupra careia se invoisera chiaru de la începutul acțiunii lor diplomatice față de Pórt'a și a carei sub-semnare trebuia se fia condițiunea prealabilă pentru demonstrațiunea navală comună. In acestu protocolu, puterile se angajează un'a față cu alta, se nu urmarésca nici unu interesu personalu in eventualitățile la care aru poté se dè nascere in Orientu intervenirea lor armata. Acestu documentu importantu va fi comunicatu Pórtii.

Vorbindu despre intrevederea baronului Haymerle cu principele de Bismarck, diarulu oficiosu rusescu: „St. Petersburger Zeitung“ dice între altele: „Cei diece ani de candu existe imparati'a germană, a costatu fôrte multu pe toti vecinii Germaniei, deórace si acesti'a au trebuitu se 'si inmultésca armatele, spre a fi gat'a pentru tóte eventualitățile. Acést'a nu e o misiune a pacii“, ci o misiune a „ruinului puterii financiare a statelor“ si acestu ruinu nu se va terminá printr'unu resbelu politicu, ci printr'o crisa economica si financiară si atunci isi voru aduce aminte cu totii de intrevederile principelui Bismarck cu vecinii sei.“

La opiniunea acést'a a diarului prussianu se póte respunde cu proverbiulu. „Di-i mama gusiata cá se nu apuce a-ti dice elu!“ Asié Russulu nu e cu nimicu mai bunu decâtu Germanulu si se diferesce de elu numai prin aceea, cá este mai puțin cultu. Óre expedițiunile orientale ale Russulu nu au silitu pe Europ'a a-si mari contingentulu armatelor? Cu tóte astea fói'a rusesca are dreptu. Dupa Sadov'a si luarea Elsatiei-Lotaringiei asiannumit'a „misiune de pace“ a Germaniei consiste in a se armá necontentitu si a tiené tóte statele europene cu arm'a la petioru, nesigure de ceea ce va aduce diu'a de mane.

Sensatiune mare au produsu unele declaratiuni ce le-a facutu într'unu discursu adresatu cátra alegătorii soi deputatulu Reichstagului, fostulu ministru württembergesu si cunoscutulu amiculu alu dlui de Bismarck d-lu V a r n b ü l l e r cu privire la propunerea de Russi'a ar' fi facutu Franței de a incheié unu tractatu de aliantia. In 5 Sept. a. c. d. Varnbüller s'a justificatu inaintea alegătorilor soi, pentru cá, desi dorinti'a loru erá a se impugná sarcinele militare, densulu totusiu a votatu pentru sporirea acestor sarcine. Varnbüller dise între altele:

„Aceast'a e o cestiune fôrte seriósa. Candu, cu presentarea proiectulu de lege militară, Gambetta nu'si rostise inca discursulu seu dela Cherbourg; orizontulu era multu mai pacinicu. Unu altu periculu inse era pe aprópe. Se dovedise oficialu, cá Russi'a tienea la departare de doue ceasuri de granitia, lênga diumurile de feru o armata gata de resbelu. Privitoru la aceast'a s'a facutu chiaru si o charta de cátra maiorulu Póltch, din care se póte vedé, cum erau ingramadite trupele si anume in acelu modu, cá in timpu de doue zile poteau trece 300,000 ómeni pe la Breslau, granitia germană. Afara de aceast'a Russi'a facuse Franței propunerea de a incheié cu densa o aliantia ofensiva in contra Germaniei si de-a o pune imediatu in executia pentru motivulu, cá Germani'a a ingaduitu cá Austri'a se ocupe Bosni'a si Hertegovin'a. Aceast'a propunere a fostu tramisa la Paris si ministrulu de externe francesu Waddington a tramis'o printiului Bismarck la Gastein. Aeeast'a a facutu Waddington, pe care Gambetta la resturnatu câte-va luni in urma. Si cátu de bine a veduitu Bismarck tóte acestea resulta din faptulu, cá si-a intreruptu numai de cátu cur'a, a plecatu la Vien'a si a incheiétu cunoscut'a aliantia pentru a se aperá de astfelu de atacuri. Periculu era dér' aproape. Omulu care a insciintiatu pe Bismarck despre ea a fostu resturnatu de Gambetta, care a restitu, sunt câte-va septemani discursulu dela Cherbourg. La 1870—1871 ne-a trebuitu sè ne incordamu tóte fortiele, cá se o ispravimu numai cu Françi'a, prin urmare trebué se ne sporimu armat'a. Ganditi-ve, cá erá cu putintia se fimu atacati in acelasu timpu din doue parti de Françi'a si de Russi'a. Déca nu vomu avé oficeri mai buni, soldati mai disciplinati de cátu Francesii, cari au armata, la numeru, pe diumetate mai mare de cátu a nóstra, atunci suntemu perduti. Nu voui se schietzu urmarile eventuale ale unei catastrofe, dér' a plati in deretu cinci miliarde, ne este cu neputintia.

Asupra acestei cestiuni „La Republique française“ publica armatóri'a telegrama ce a primit'o dela Berlinu cu dat'a de 9 Septembre:

„Lumea politica din Berlin nu se ocupa in acestu momentu de cátu de neprobabilele revelatiuni ale fostulu ministru alu Württembergului, d. de Varnbüller, dupa care caus'a hotáritória a tratatulu de aliantia dintre Germani'a si Austri'a a

fostu comunicarea facuta principelui de Bismarck de catre d. Waddington, pe atunci ministru de esterne, a unui proiectu de aliantia propusu Franței de Russi'a contra Germaniei. Cá suplimentu la aceste povesti, diarulu „Tageblatt“ mai publica, dupa „Allgemeine Wiener Zeitung“, povestirea totu atátu de surprindietoria despre intrevorbire, in care principele de Bismarck ar' fi propusu d-lui de Saint-Vallier o aliantia a Statelor din Europ'a centrala contra preponderantiei crescende a Russiei si Angliei, cáci in cele din urma aceste dúe puteri voru ajunge a 'si imparti lumea, déca Françi'a si Germani'a nu voru avé bunulu simtiu de a le apucá inainte, terminandu într'unu chipu amicalu duelulu loru secularu „Allgemeine Wiener Zeitung“ atribue acést'a povestire unui membru din Reichstag.“

Se anuntia din Paris, cá D. W a d d i n g t o n a cerutu guvernulu germanu se desminta oficialu asertiunea d-lui Varnbüller, fostu ministru alu Württembergului, deputatu in Reichstag, care a disu într'unu discursu alegatorilor soi, cá d. Waddington, pe candu erá ministru alu afacerilor straine din Françi'a, comunicase anulu trecutulu principelui de Bismarck o propunere de aliantia ofensiva si defensiva facuta Franței din partea Russiei.

Correspondentulu din Vien'a alu diarului „Standard“ comunica acestei foi urmátorele: „Guvernulu austriacu a reclamatu in modu formalu guvernulu din Rumeli'a Orientală contra agitaciunilor ce „Societatea Natională“ din acést'a provincia voesce se atitie in Macedoni'a. Acést'a propaganda tientesce la o inlesnire a miscarii panbulgare. In acestu scopu s'a fundatu deja o liga bulgaro-macedona; acést'a societate este intemeiata pe principii militare, are unu statulu majoru cu unu capu si diece voivodi, care forméza capii miscarii. „Sciri din Bulgari'a spunu, cá aci continua mereu importulu de arme si munitiuni din Russi'a. Consululu germanu din Sofia, d. Thilau, care a cutrieratu de curéndu principatulu, afirma, cá prin cetatile de pe Dunare nu s'a atinsu nici o piétra macaru, dér' marturisesce totu-deodata, ca aceste intariri se afla într'o astufelu de stare de paraginire, in cátu nu mai au nici o insemnatate.“

„Sgomotele relative la o noua intielegere între Austro-Ungari'a si Germani'a, — scrie diarulu parisianu „La France“ — ale carei puncte principale s'aru fi stabilita la intrevederea de la Friedrichsruhe, au efectu asupra Europei. Foile englese au conceputu o órecare neliniste. La Petersburg asemenea se arata, nu nelinistiti, déru mirati de rolulu jocatu de imperatulu Franciscu Iosifu in Galiti'a. Acestu suveranu s'a decisu se faca polonismu, cu risculu de a deslatiuf slavismulu in Balcani, trebuie dér', cugeta Rusii, cá principele de Bismarck se fi datu Austro-Ungariei tóte asigurările dorite in acestu conflictu. Si într'adeveru vedemu pe unele diare vienesese declarandu tare, cá Astro-Ungari'a póte se 'si permita totulu. Nu e de miratu déru, déca se vedu unele foi, de ordinaru bine informate, cum este „Stéua, Beligiei“, anuntiandu, cá Germania si Austri'a au semnatu unu tractatu de aliantia ofensiva si defensiva. Alti informatori asigura, cá oferirile cele mai seducétorie se facu Italiei de ambele puteri unite, pentru cá sè o traga in aliantia loru. Baronulu de Haymerle si principele de Bismarck aru fi decisu, dupa cum dice „Daily News“, se cultivate amicitia regelui Humbert. . .“

Pre candu de-o parte se anuntia, cá guvernulu italianu ar' sondá terénulu la Berlinu, cu scopu de intrá si elu in aliantia austro-germana, se asigura de alta parte, cá intrevederea baronului Haymerle cu principele de Bismarck, a contribuitu la o apropiare între Françi'a si Anglia. Guvernele acestor doue mari state apusane se fi incheiatu deja o conventiune. „Magdeburger Zgt.“ voiesce se scie chiaru, cá negociarile au urmatu intre ministrii Sir Charles Dilke si d. Callemel-Lacour. Ascútsiulu acestei conventiuni anglo-francese se fia indreptatu deocamdata mai multu in contra Austriei. Angli'a si Françi'a s'au fostu declarat si in cestiunea dvnaréna in contra pretensiunilor austriace si se dice, cá si caletori'a d-lui Cogalniceanu dela Paris la Bucuresci ar' stá in legatura cu curentulu acést'a anti-austriacu.

Este aprópe imposibilu, cá aliantia austro-germana, dupa ce s'a proclamatu cu atáta emfaza urbi et orbi, se nu produca órecare opozitiune din partea poteriloru apusane. Déca si Françi'a cu Angli'a nu ar' fi dispuse a incheié o strinsa aliantia cu Russi'a, dér' nu se póte admite cá interesele

loru nu ar' recere cá se iea óre care positiune față de falang'a austro-germana. Si este inca mare intrebare, déca Itali'a nu va preferi de a merge in intielegere cu Françi'a si Angli'a, interesele franco-italiane, cari se incrucisíeaza in marea mediterana, nu suut atátu de mari, cá se silésca pe Italiani de a dá earasi man'a cu Prussii.

Sub asemeni impregiurari este fôrte greu a crede ca ar' poté reesi o combinatiune cá ceea ce ne-o comunica unu diaru germanu dicéndu cá principele de Bismarck ar' voi se redice Romania la rangulu de regatu si se faca se i se recunosca neutralitatea sub garanti'a Germaniei si a Austro-Ungariei. Russi'a inse nu ar' dá la acést'a niciodata consentimentulu seu si ce ar' folosi atunci Romaniei o neutralitate, care n'ar' fi recunoscuta de cátra tóte poterile?

Primirea imperatului in Cernauti.

Maiestatea S'a imperatulu Austriei a intratu in 15 l. c. si in Cernauti, capitala Bucovinei in midiloculu celoru mari ovatiunale poporatiunei. La gara a fostu primitu de cátra capitanulu tierii Kochanovski unu discursu salutatoriu de venirea monarchului la care Majestatea S'a a respunsu asigurandu cá „desvoltarea Bucovinei, redicarea bunastarei si inffiorirea ei este necurmat'a s'a nisuintia.“ Dupa aceea l'a salutatu primariulu Dr. Ambros multiamindu monarchulu pentru institutiunile (Universitatea germană s. a.) cu cari a iazestratu orasiulu Cernauti. Majestatea S'a multiami si dise cá datorita de a promová cátu mai multu bunastarea popórelor sale o-a considerat'o intotdèuna de cea mai placuta si cá se bucura prin urmare cá ingrijirea S'a pentru Cernauti nu a fostu fara succesu.

Sér'a orasiulu era iluminatu si pe la órele 8 unu conductu de tortie cu vreo 3000 persóne porni in diferite grupuri spre resiedintia. Reuniunea de cantari a cantatu inaintea resiedintiei unu imnu apoi „Du mein Oesterreich“ si innulu imperatescu. Studentii universitari in costumurile loru germane strigau: „Prosit unserem Landesvater!“ Primariulu intoná apoi unu „Hoch!“ intreitu, dupa aceea defilá intregu conductulu, Maiestatea S'a privindu din balconu. Portatorii de tortie esecutara in fine unele evolutiuni in giurulu monumentulu „Austri'a“ voindu a exprime in modu simbolicu omagiulu cátra imperiu.

Cu ocasiunea primirei nobilimei tierii baronului Vasileo a salutatu pe monarchu in numele nobilimei cu puține cuvinte; telegramele inse au spunu in ce limba. Maj. S'a a multiamiu, dandu espressionu convictiunei cá nobilimea ilu va sprigini in nisuintiele sale pentru binele tierii. — Maiestatea S'a a visitatu între altele in 16 si resiedinti'a episcopesca greco-orientala, fiindu condusu de metropolitulu Morariu-Andrievici si de archimandritulu Ciupercovici. In catedrala gr. or. imperatulu fú primitu de cátra metropolitulu si clerulu intregu in ornatu, Chorulu intonandu innulu „La multi ani.“ Despre primirea clerului la sosire foile germane nu anuntia nimic.

Maj. S'a a mai primitu si deputatiunile supusilor austriaci din Bucuresci, Iassy, Galati si Braila. In 16 l. c. imperatulu a primitu in audientia privata pe ministrulu de resbelu generalu Slaniceanu, care veni se 'lu salute in numele principelui Carolu. Imperatulu portá marele cordonu alu „Ste'ei Romaniei.“ La prandiu in 15 l. c. inca avé acestu cordonu, d. Slaniceanu siedeá la stang'a monarchului care conversá cu elu in modu viu si oficerii din suit'a ministrului, colon. Scheletti si capitanu Obedenaru, fura agraiti de repetite ori de cátra Maj. S'a. Membrii deputatiunilor austriace din Romani'a toastara in timpulu dineului pentru Domnitoriulu Carolu si Dómu'a. General. Slaniceanu fú decoratu cu marea cruce a Corónei de feru.

Joi in 16 l. c. comitetulu festivu a arangiatu o „serbatóre poporala“ in gradina publica din Cernauti. Parechi alese de tierani din tóte nationalitățile, ce locuiescu in Bucovina esecutau jocuri nationale. In sirulu celu d'antainu jocabu tierani romani din Campulungu la sunetulu melodicu alu viórelor si a cobzei. Figurile classice si frumóse ale Romancelor din Campulungu au produsu mare efectu in spectatori. S'au mai produsu te'ani Huzuli, Lipovani, si chiaru si colonistii unguri din Hadikfalva au esecutatu unu Ciardasiu. Majestatea S'a vorbi cu conducătorii diferitelor grupuri, punendu-le mai multe intrebări.

Joi a sosit la Cernauti si Rabinulu „facătoriu minuni“ dela Sadagura cu soția sa tenera si frumoasa spre a cere audientia dela Maj. S'a si ai binecuvântarea. — In acest'a di monarchulu a statutu institutulu pentru sciintiele naturale, Universitatea si Seminariulu unde ian placutu forte multu cantarile corului. In sal'a senatului dela Universitate Majestatea S'a si-a exprimat bucuria asupra atitudinii bune austriace a Universitatii si asupra diligintiei studentilor. Dupa amediu a statutu mai multe stabilimente industriale. Ser'a a statu Teatru paré. S'a jocalu pies'a: „Rezept gegen Schwiegermütter.“ S'a obseratu ca Maiestatea S'a a conversatu in timpul representatiunii multu cu ministrulu de resbelu romanu Slaviceanu.

Archiducele Rudolf in Berlin.

„Deutsche Ztg.“, vorbindu despre primirea demonstrativu-serbatorésca a principelului mostenitoriu austriacu in Berlinu, dice ca aliantia de o suta de ani dintre casele Romanov si Hohenzollern a incetatu in tomn'a recuta pentru de a face locu aliantiei cu casa Habsburgica. „Lupt'a decisiva neevitabila intre lumea slavica si lumea germana, care in urm'a evenimentelor ultime pare a fi atatu de apropiata, nu mai érta Germaniei a sustiené vechile relatiiuni cu Russi'a si istoria va inregistra, ca unu meritu in cele mai mari ale principelului Bismarck, ca a statutu se-o rupa iute si energicu cu vechi'a traditiune, care nu mai avea nici unu prospectu bunu pentru Germani'a.“

Visit'a principelului mostenitoriu Rudolf, — lauge numit'a foia — a avutu de scopu cu deosebire de a arata lumii, ca Austri'a posedu unu aliatu, unu aliatu. Discursulu lui Gambetta tenutu la Cherbourg, a trebuitu se faca o adéncu impresiune la Berlin. Ion'a revansiei franco-ruse se ridica earasi in marimea ei gigantica. Si astadi nu este numai o inversiunare nepotentiósca, ce cuprinde aiurile Francesiloru fația invingétorii lor. Astadi Françi'a e armata sei bine pregatita. Tote perderile militare si materiale ale ultimului resbelu sunt puse la locu. Françi'a posedu adu o armata, care la numeru e póte inca mai mare ca armata germana, ear' catu despre disciplina si armare nu sta inderetulu celei germane. Françi'a de adu e unu factoru militaricu cu totul altulu, de cum a fostu inainte cu diece ani avendu a trebuitu se capituleze la Sedan. Acest'a seciu forte bine in Berlin si barbati de statu germani nu sunt dedati a se legana in ilusiuni séu a despretiuni pe contrariu. Germani'a singura nu póte fácia cu Russi'a si cu Françi'a. O asemenea opta ar' fi prea neegala si ar' trebui sé se finésca cu desastrulu Germaniei. Inse Germani'a impreuna cu Austri'a potu stá fația cu tote eventualitatile. Inse greu a se spune, cine va trage mai multu folosu din aliantia austro-germana. Cea mai corecta parere e, ca in constelatiunea actuala ambele state au lipsa de olalta. Austri'a in aliantia cu Germani'a póte se paralizese planurile orientale rusesci, pre candu cei din Berlin potu se fia linistiti in privintia unui resbelu pe spate avendu la Austri'a in contra unui atacu simultan rusescu.“

Foi'a vienesca ar' voi inse in fine se profite de ea si pentru Germanii austriaci din acest'a aliantia cu Berlinulu si de aceea pretinde, ca se vina earasi unu ministeriu centralistn la guvern. Nu se poate lége „D. Z.“ cum se póte ca in afara Austri'a se sté in intima aliantia cu Germani'a si in intru se se faca o politica amicabile Slaviloru de cátra unu „ministeriu de impacare“ ca celu actualu. Insa cauza pentru care organulu Nemtiloru progresisti nu crede, ca intimitatea austro-germana ar' fi ceva statornicu si perfectu. „Cum se aiba din Berlinu incredere in intentiunile guvernului austriacu, déca la tote ocasiunile organele Cehiloru, a acestoru amici si spriginitori ai comitelui Taaffe, se exprima in contra aliantiei cu Germani'a?“ esclama „Deutsche Ztg.“

Ce se-i faci, déca starea nepregatita interióra a monarchiei austro-ungare póte produce asemenea contradiceri? Numai catu in casulu de fația Germanii austriaci uita, ca principele de Bismarck, avendu lipsa atatu de mare de aliantia Austriei, nu mai póte se influentiaze asupra afaceriloru ei interióre asié de multu ca pe timpul ministeriului Hohenzollern. Cine ar' poté crede, ca d. de Bismarck ar' fi vr'unu amicu alu Cehiloru séu alu Poloniloru. Dómne feresce! inse fric'a de revansi'a franceza este mare si Berlinulu, avendu se aléga in tre dué eventualitati, prefera mai bine de a primi aliantia austro-ungara cu „ministeriulu de

impacare“ cu totu, de catu de a se espune la pericululu, ca se i se céra inderetu cele ciuci miliarde.

Ministrulu-presiedinte Bratianu, felicitandu pe Domnitoriulu Carolu in diu'a de 30 Augustu, a nivesari'a luarii Grivitiei, Mari'a S'a regala a respunsu prin urmatória telegrama:

Rheinek 31 Augustu.

„D-l u i I. C. Bratiánu, presiedintele consiliului de ministri

„Adéncu miscatu de urarile ce' mi exprimatii „pentru acest'a di memorabila, la care 'mi-a fostu „datu a reinvia in capulu bravei uóstre armate „viteji'a stramosiésca, sunt mandru a conduce destinele unei natiuni, care este decisa a statornici „totu si a nu se dá inapoi inaintea ori-carui sacrificiu, pentru a aperi drepturile sale si independintia s'a. Dumnedieu va veghiá si in viitoriu „asupra scumpei nóstre patrii.

Carolu“

Caus'a agrara ardeléna in diet'a maghiara.

(Urmare.)

Stef. Teleszky: On. Camera! § 14 acceptatu de comisiunea juridica coprinde acea dispositiune principala, ca in causele de regularea posesiunii sé se aplice experti permanenti cu cunoscintie practica economice, respective silvanistice, éra pentru denumirea acestora prescrie, ca lista loru se o compuna tribunalulu reg. dintre cei propusi de comisiunea administrativa si se o substérna pre lenga opiniunea s'a ministeriului spre aprobare. In urm'a acestei dispositiuni principali paragrafulu urmatoriu 15 statorése, in ce modu are sé se compuna in casuri concrete comisiunea expertiloru incredintati cu agende atatu de grave, si anume asié, ca fiacare grupa de interese alege câte doi experti, — si acest'a o recunoscú ca e bine normatu in § 15 — dér' nici unulu dintre acestia nu e alesu din increderea si spre liniscirea deplina a s'a, ci dintre experti permanenti denumiti, apoi totu dintre acestia mai denumesce si tribunalulu unulu. Prin urmare comisiunea expertiloru de 5 membri constá din 3 membri, cari se potu aplicá numai dintre expertii permanenti, si numai din 2 membri, pe cari i alegu grupele interessate dupa placulu lor.

Fația cu acest'a dispositiune, minoritatea comisiunii juridice recomenda onor. Case se eliminedie intregu §-fulu 14 si se sustiena cu privire la alegerea expertiloru incredintati cu clasificarea si estimarea praxea acea, ca ambele grupe de interese se aléga dupa placulu lor pe acei individi, pe cari i voiescu ele si in cari au incredere, (Aprobari), éra expertulu alu cincilea sé se aléga s'au cu invoirea comuna a partideloru, séu nepotendu-se obtiené invoirea, sé lu denumésca tribunalulu reg. respectivu fara restringere. Nu este motivu suficientu pentru a delatura acest'a praxa corecta, care s'a folositu péna acum si care corespunde pe deplinu notiuniloru de dreptulu processualu despre denumirea expertiloru, si pentru a introduce o sistema cu totul noua, a carei influentia nu o cunóscemu inca, ci celu multu déca scimu, ca la tota intemplantia va face causele de comassare mai sumptuóse. (Aprobari.)

Deci ve rogu se primiti eliminarea § 14 (Aprobari).

Votulu minoritatii propune si eliminarea §-lui 15 cu motivarea: ca aceea ce este corectu intr'insulu va avé sé se normedie in instructiunea ministeriala. Dér' déca onor. Camera va eliminá § 14 si va redige §-fulu 15 astfelu, ca tote provocarile la expertii permanenti, ca consecuentia a eliminarii § 14, sé se stérge, eu declaru din capulu locului, ca unu § 15 redactatu astfelu ilu primescu.

Votulu separatu mai coprinde si alta dispositiune si adéca aceea, ca déca on. Casa nu ar' acceptá cassarea institutiunii de experti permanenti, si prin acest'a eliminarea §-lui 14, atuci celu puçinu pe expertii permanenti se-i denumésca tribunalulu.

Dér' in sperantia, ca on. Casa nu va primí § 14 recedu dela motivarea acestei parti a votului separatu. (Aprobari.)

Lud. Szikszay: Declaru din capulu locului, ca sunt de acord cu partea cea mai mare a opiniunii d-lui referentulu alu votului separatu, si anume priméscu, ca §-fulu 14, care dispune despre expertii permanenti, va se dica despre organele cari au se decida cestiunile cele mai importante la comassari — clasificare si estimare — sé se eliminedie simplu.

Nici elu nu a afiatu de lipsa a motivá mai pre largu stergerea acestui paragrafu, nici eu nu voiu se me demitu in detaiu, ci constatediu simplu, ca dispositiunea art. X 1836 referitória la acest'a afacere, s'a doveditu in praxe atatu de corecta si folositória, in catu a o schimbá nu este de lipsa, nici din punctu de vedere alu dreptului de processu, nici este cu scopu.

Nici intr'o privintia nu se póte motivá, ca precandu in cestiunile puru processuale este permisu partideloru se si aléga liberu pe reprezentantii si expertii lor, sé se despoae de dreptulu de a si alege liberu pe expertii lor tocma in cestiunile neprocessuale, — in cestiunile de economia nationala si rationala.

In specialu nu primescu acestu § nici pentru aceea, ca si fara de expertii permanenti se voru sporí spessele acestei proceduri urgente prin pertractarile la faci'a locului, ér' aplicarea de experti permanenti ar' mari spessele, afara de aceea astfelu de experti, de cari — forte corectu — ne pune in vedere motivarea proiectului de lege, adéca, cari se aiba si cunoscintiele necesare si se fia si neinteressati, nici prin denumire nici prin alegere nu se voru afá destui pe teritoriulu unui tribunalu.

Dér', déca s'ar' validatá alegerea prevediuta in motivare adéca, déca 'i-ar' alege comisiunile administrative, nu se póte negá, ca acest'a alegere ar' fi emanatiunea posesiunii mari si ar' fi o nedreptate.

Eu deci fara alta motivare primescu stergerea §-lui 14 si me bucuru, ca si dl. referentulu alu votului separatu primésce § 15 emendatu cu eliminarea positiuniloru referitória la expertii permanenti, pentru ca dispositiunile referitória la grupele de interese si la alegerea libera a expertiloru, incuviintiate si de dl. propunetoru alu votului separatu, sunt corecte si acceptabile.

Deci propunu eliminarea §-lui 14 si primirea § 15 cu emendarile indigetate.

Alex. Bokross: Comisiunea juridica a primitu § 14 cu majoritate de voturi, eu deci ca referentulu acelei majoritati nu-mi ridicu glasulu pentru eliminarea lui; nu potu inse se nu recunoscú deplin'a indreptatire a acelu temeri, cari s'au ivitu atatu la referentulu votului separatu, catu si in cercuri mai estinse in privintia practicabilitatii lui.

In sine ar' fi corecta acea dispositiune: ca sé se designedie inainte acei experti, cari voru fi incredintati cu o chiamare atatu de insemnata; in principiu nu s'ar' poté combate acest'a dispositiune, executarea ei in praxa inse este dubia si la tota intemplantia este o astfelu de incercare, care se judeca dupa apretierea individuala. Eu individualmente aflu, ca eliminarea §-lui nu alterédia sistem'a, dér' sustienerea lui ar' fi o incercare, care in praxa se póte dovedi de forte corecta, inse póte urmá si contrariulu. (Ilaritate.)

On. Camera binevoiesca deci pe bas'a celoru audite a decide dupa intieleptiunea s'a. (Ilaritate.)

In catu privesce § 15 'mi iau voia a observá, ca acela nu coprinde numai dispositiuni ce emanédia din § 14, ci statorése si categoriele de interese ale partideloru, si asié nu numai ca nu se póte eliminá cu totul, dér' dispositiunile lui cele bune nici nu ar' poté incapé in cadrulu instructiuniloru, si este redactatu astfelu, in catu si emendatu conformu propunerii domnului Szikszay se póte sustiené fara a alterá sistem'a, deci emendatu astfelu ilu consideru de acceptabilu. (Aprobari.)

Teod. Pauler ministru de justitia: Intentiunea ce a avutu ministeriulu la redactarea § 14 a fostu: ca la clasificari si estimari sé se aplice celu puçinu in parte astfelu de experti, cari mai pre susu de ori ce interese, si proveduti cu cunoscintie de specialitate suficiente, se procéda in acest'a cestiune, de mare ponderositate independenti si nepreocupati. Ministeriulu concrediuse comisiunii administrative designarea acestoru experti, ér' jurarea loru tribunalelor, comisiunea juridica inse abatendu-se dela acest'a, a incredintiatu denumirea lor pre lenga conclucrarea comisiuniloru administrative si a tribunalelor — ministeriului, negresitu din acelu motivu: ca scutitu de ori ce influentia localá se denumésca astfelu de individi, cari se póta corespunde inportantei loru chiamari, spre multiamirea deplina a partideloru.

Totu pentru scutirea intereselor partideloru s'a facutu provisiune in § 15, ca o parte a expertiloru se o póta alege partidele liberu din numerulu aceluora.

Intentiunea dér' este aceea, ca comisiunile expertiloru, cari au o chiamare atatu de grava si vitala, sé se compuna din ómeni mai pre susu de ori ce interese, pricepatori de lucru si nepartiali. Fiindu inse ca in privintia acestei institutiuni s'au ivitu din mai multe parti temeri, si de órace sporirea spesseloru se presenta ca unu astfelu de motivu, care preponderédia valórea incercarii, si de órace n'a fostu altu scopu decatu ca dispositiunile se fia catu se potu de perfecte, déca cugetati, ca scopulu se póte ajunge si fara ea, nu sunt contra primirei amendamentului domnului Szikszay. (Aprobari.)

(Va urmá.)

Diverse.

[Maiestatea S'a in Lemberg.] In 14 Sept. Maj. S'a a visitatu cladirea nationala (Narodny dom) a Ruteniloru si a fostu primitu acolo in modu forte solemnelu. Tota cladirea era forte frumósu impodobita, scarile si intrarea erau ocupate de amendoué partile de

scolari, preotime, tierani. Sal'a cea mare, in care era improvisatu unu tron cu draperii prea frumoase, oferea unu aspectu nou pitorescu. Galeri'a era ocupata de o multime de dame in toalete elegante, in sala iususi se afl'a unu publicu numerosu, mai totu Ruteni, in frunte cu episcopatul rutenu cu capitolulu catedralu. Se vedeau si câteva fete îmbracate in costuma nationalu festivu rutenescu, dintre cari un'a a predatu mai tardiu monarchului unu buchetu. In data ce sosi imperatul intre strigari de „Vivat“, „Slava“ si „Mnogaja lita“ se căută o strofa a imnului imperatescu in limb'a rutena. Dupa ce i s'a prezentatu apoi monarchului pane si sare consil. curtii de apelu si deputatul Kowalski a tînutu unu discursu, din care estragemu urmatóarele:

„Maiestatea Vostra! Cea mai ferbinte dorintia a Rutenilor se implinesce, avendu noi fericirea, cá in cas'a acést'a, la care Maiestatea Vóstra a pusu pétr'a fundamentala, se reînnoim multiamirea nóstra cea mai cordiala pentru neuitat'a gratia a Maiestatii Vóstre. Aci in acestu adapostu siguru pentru nationalitatea nóstra venim a Ve depune la petióre omagie nóstre. Diu'a de astadi este o di de bucuria nemarginita pentru toti Ruteni, pentru cá ne ofera ocaziunea dorita, de a poté afirmá solemnelu, cá credint'a nestramutata si alipirea cátra Maiestatea Vóstra si inalt'a dinastia este si va remané cum a fostu: o caracteristica nedisputabila a întregului poporu rutenu de trei milioane de suflete. Cu aceste sentiminte de credintia nestramutata primim pe gratiosulu nostru monarchu si apropiandu-ne cu incredere de tronulu Maiestatii Vóstre, incredintiamu puterniculu scutu alu Maiestatii Vóstre, totu ce Rutenilor le este mai scumpu si santu: nationalitatea nóstra, ritulu nostru bisericescu si limb'a nóstra, literile nóstre, moravurile si obiceiurile nóstre, cari sunt o mostenire mai multu de cátu milenaria a poporului rutenu si ne rogamu cátra D-dieu, cá se tiena si se binecuvinte pe prea scumpulu nostru monarchu Franciscu Iosifu I si famili'a s'a imperiala! D-dieu tiena, se protéga si se fericéscu Austri'a!“

Imperatul respunde in limb'a germana: „Primescu cu multiamire, domniloru, omagie ce mi le faceti si dorescu, cá dela acést'a cladire, la care am pusu Eu pétr'a fundamentala înainte cu 25 de ani, se emane întotdeun'a o activitate fructifera spre binele imperiului si alu tierii.“

Aceste cuvinte au fostu primite cu strigari entusiaste de „Slava“, „Vivat“, „Mnogaja lita.“ Maj. S'a conversá cu mai multi canonici si cu alti distinsi Ruteni si si-a scrisu numele in cartea memoriala cu aceasi péna cu care a fostu subsemnatu documentulu la punerea petrei fundamentale înainte cu 25 de ani a „Narodni dom.“ ului. Candu imperatul parasi sal'a se cauta inca o strofa din imnu. Visitandu apoi gimnasiulu rutenu, ce se afla in aceea-si cladire, unu scolaru adresá o vorbire frumoasa imperatului, dandu espressionu multiamirei scolariloru, cá le este datu a primi instructiunea in limb'a loru materna. Imperatul multiamu vorbitorului cu cuvinte calduróse. Dupa acést'a Maj. S'a parasi „Narodni dom.“

(Primirea Maj. Sale in Fünkirchen) promite a fi stralucita, dice „Pester Ll.“ Banderiu va fi formatu din husari, cari si-au terminatu servitiulu militarulu, ei voru avé o uniforma galbena-venata, care li se face pe specele orasiului. Strad'a dela gara va fi împodobita cu stindarte mari nationale si cu mai multe arcuiri de triumfu.

(Vasulu de resbelu Grivitiá) construitu in portulu Triest, comandatu de destinsulu L. Col. Dumitrescu, dupa indeplinirea formalitatiloru pentru trecerea s'a prin Bosforu si-a facutu in sfersitu intrarea s'a in gurile Dunareii. La Suliu'a a fostu cu entusiasm aclamatu de poporu si felicitatu de autoritatile locale: de acolo plecandu Joi 28 la 5 óre dim. a intratu in portulu nostru la 1, p. m., slobodiendu salve de tunuri in onóra Divisii, la care garnison'a de aci a respunsu, ear' poporulu orasiului Tulcea viu emotionatu cu tóte autoritatile si music'a in frunte lu asteptá la debarcaderu. D-lu Colonelu Vladescu a felicitatu cu caldura pe D-lu Comandantu Dumitrescu pentru bun'a s'a sosire si marirea numerului vaselor de resbelu, care pentru momentu se serve macaru pentru apararea intinseloru nóstre tiermuri fluviale si maritime si ai politiei Dunarene, care lasa multu de doritu.

(Statu'a lui Spinoza.) In Haaga s'a inauguratu solemnelu statu'a marelui filosofu Spinoza. Ministrulu de interne, reprezentandu pe principele de Orania, si mai multi externi, între

cari Berthold Auerbach au luat parte la festivitade. Discursulu festivu l'a tînutu professorulu van Vloten, schitiandu portretulu lui Spinoza „propagatoriulu civilizatiunei si alu progressului omenirei.“ Clubulu Cosmofilorulu din Lipsca a tramisu o cununa. Statu'a, oper'a sculptorelui francesu Hexamer, este de toti admirata.

[Miscarea populatiunei in Bucuresci pe anulu 1879.] D. doctoru Felix a publicatu de curendu unu „Raportu generalu asupra servitiului igienei publice a Capitalei pe anulu 1879. Din nefericire cá si in anii trecuti se constata doue situatiuni din cele mai ingrijitórie pentru noi: anteu, cá in Bucuresci numerulu mortiloru coversiesce pe alu nascutiloru cu 1,158; alu douilea, cá acestu escedentu alu mortiloru se refere la populatiunea romana. Suntu ani de candu acést'a amerintiátoria situatiune se repetéza crescendu: in totu anulu moru mai multi romani de cátu se nascu, candu alaturi cu noi populatiunea israelita se imultiesce din ce in ce mai multu, fiindu-cá la densii nascerile suntu mai numeroase de cátu mortile. Astu-felu in 1879 s'au nascutu in Bucuresci 5,962 de copii si au muritu 7,120; deficitu 1,158. Din parinti ortodocsi s'au nascutu 4,609 copii si au muritu 5,920, unu deficitu de 1,311 suflete. Din parinti israeliti s'au nascutu 686 copii si au muritu 490, prin urmare unu sporu de 196 suflete. Nu este de trebuintia de mai multe amănunte: cifrele aceste suntu de ajunsu pentru a ne infaçisia adeverulu in tóta goliciunea.

Se vedemu acum, cari suntu dupa invetiatalu doctoru alu Capitalei cause, carora se poté atribui escedentulu mortiloru asupra nasceriloru la populatiunea ortodocsa; eata-le: 1. Miculu numeru de casatorii: in Bucuresci se casatorescu pe anu din cáte 1000 locuitori d'abia 5, din populatiunea intréga. Si, observa doctorulu Felix, afara de Moscva nu mai este in tóta Europ'a nici unu orasiu mare cu unu numeru atátu de micu de casatorii; din contra esistu orasie, unde se casatorescu de trei ori mai multa lume de cátu la noi; 2. Starea de nesalubritate in care zace Capital'a nóstra; 3. Lips'a celoru mai elementare cunoscintie de igiena la cea mai mare parte a populatiunei; 4. Seraci'a unei parti a populatiunei, care in lipsa de spiritu de economia, de ordine, si de prevedere, chieituescu fara séma aceea ce castiga; 5. Lips'a de incredere in medicina si in medici. — Asié déra romanii din Bucuresci se însóra mai puçini de cátu in tóte orasiele Europei afara de Moscva; cu alte cuvinte viati'a de holteiu, celibatul adica egoismulu celu mai esageratu, bantuie populatiunea Capitalei. Nu se poté imaginá lucru mai deplorabile atátu din punctulu de vedere moralu cátu si din acelu economic si national. Spaim'a de a hraní o nevasta si cátu-va prunci face pe o parte din tinerii bucuresceni se prefere viati'a vesela, viatia fara grija, cum dicu unii, aceeaie vieti de familie, care a insuflatu si va insuflá in totud'auna cele mai frumoase pagine autoriloru, cari au scrisu séu voru mai scrie asupra materiei. „Rev. Scient.“

[Regin'a Christin'a Spaniei] a nascutu o fetitia. In data ce a aflatu, cá regin'a a dobândita o princesa, ministrulu-presiedinte Canovas a mersu in data dela palatu. Multimea a fostu in scintiata despre acést'a prin 15 salve de tunu, ea asteptá in zedaru a-16-a salva, care ar' fi insemnatu cá s'a nascutu unu printiu si strigá apoi „Viva la infanta!“ Cinci persóne au fostu de façia la nascerea princesei, adeca regele, Exregin'a Isabella, archiduces'a Elisabeth'a. Dr. Riedl si Aja. (doic'a) Intru'au salonu mare lateralu erau adunati grandii Spaniei, diplomatii, generalitatea si clerulu Regele dupa unu timpu óre care intrá in salonu si presentá pe o tava de argintu princess'a, care era acoperita c'unu velu transparentu. Ministrulu-presiedinte Canovas redicá velulu, si ministrulu de justitia, care functiuná cá notariu regal, facu declaratiunea in privinti'a sexului copilului regal. Actulu nascerei, compusu dapa adeveratulu ceremonialu spaniolu, era scrisu pe 16 pagine mari. Fasi'a copilei este unu prezentu alu Papei, care a tramis'o intr'unu dulapioru fórte pretiosu remasu dela Piu IX. In timpulu ceremoniei avu locu unu Tedeum între sunetulu clopoteloru dela tóte bisericile. Princes'a se va chiamá Mari'a Isabella Hyacintha, ea este blonda si are ochi albastri. Nuntiuulu de Madrid a impartasitu reginei Christin'a inca înainte cu câteva dile, cá Pap'a a lasatu a se face pe specele sale pentrn leaganulu copilului regal unu asternutu întregu, pe care ilu va tra-

mite la Madrid pe la 15 Sept. Acestu asternutu s'a lucratu in Vaticanu sub inspectiunea a doi princese románe.

(Unu nou metodu de a prinde pesce.) O maniera de a prinde pesce a fostu descoperita acum de cárdendu de unu Germann. Acést'a inventiune originala, care figuréza la expositi'a de pescarie din Berlin, escita viu curiositatea tuturor cari o vedu. Ea se compune din o ma-luntre, care poté a fi dirigiata — fara sgomotu — către ce punctu alu apei, unde voim noi, prin mijloculu unui aparatu cu róta, care pune in miscare unu drugu. Afara acesteia mai are o córda de care e atarnatu unu carligu ceva de mancare. Ajunsi unde voim noi, ancoramu barca in contra ventului si in acelasi timp damu drumulu carligului in apa. In luntre se afla o bateria electrica si un electro-magnetu, care sunt dispuse astfelu, cá cea mai mica miscare a pescelui stabilescu unu curentu electricu. Indata cu iutiela luminei, prin ajutorulu electro-magnetului carligulu si pescele sunt aruncati in aeru, unu micu clopotielu atunci suna pentru a vesti pe priundietoru, déca e distratu, cá unu pesce este prinsu de uude trage carligulu si astfelu are pescele prinsu. Inse se poté pune mai multe carlige legate de bateria electrica si astfelu poti prinde pesce in o mare cantitate si numai in câteva minute.

Aritmetica. — Septeman'a viitóre va esistu sub tipariu unu manualu de Aritmetica întocmitu pentru doi ani scolastici si scrisu atátu pentru invetiatori cátu si pentru scolari de cátra d. prof. gimnasiulu Panteleimonu Dim'a. Acést'a Aritmetica va tractá in modu sistematicu numerele dela 1—100 si adeca cursulu I. dela 1—100 cursulu II. dela 10—100. Acést'a carticica promite a fi un'a din cele mai bune cáte s'au scrisu in feliulu acest'a.

Ernaticu de vite.

Pe mosi'a Darabani, judetiulu Dorohoiu, gasindu-se fenu de cea mai buna calitate si pasiune imbelsiugata si intinsa, — mocanii cu oi, cai séu ori-ce altu soi de vite sunt primiti la ernaticu cu conditiunile cele mai favorabile. Atátu in privirea indemanariloru cátu si a pretiului a se adressá directu la Curtea mosiei. 3—6

Pretiurile piatiei

din 17 Septembrie st. n. 1880.

	Hectolitru.	fl. cr.	Hectolitru.	fl. cr.
Granu	fruntea	8.—	Mazorea	5.8
	midilocu	7.60	Lintea	8.8
Mestecatu	de diosu	7.—	Fasolea	4.8
		5.70	Cartofi	1.—
Secara	frumósa	5.10	Sementia de inu	11.8
	de midilocu	4.90	„ de cânepa	5.—
Ordiulu	frumosu	3.80	1 Chilo. fl. cr.	
	de midilocu	3.60	Carne de vita	—
Ovesulu	frumosu	2.20	„ de rimatoriu	—
	de midilocu	2.15	„ de berbecu	—
Porumbulu	4.80	100 Chilo. fl. cr.		
Meiu	5.—	Sen de vita prospetu	—	
Hrisca	—	„ „ „ topitu	—	

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 17 Septembrie st. n. 1880.

Rent'a de auru un-gara	109.05	Imprumutulu cu pre-miu ung.	111.—
Imprumutulu cailoru ferate ungare	124.75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	108.8
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (I-a emisiune)	82.90	Rent'a de harthia aust.	72.—
dto. (II-a emisiune)	98.50	„ de argintu „	73.—
dto. (III-a emisiune)	86.10	„ de auru „	88.—
Bonuri rurale ungare	95.25	Losurile din 1860	131.8
dto. cu cl. de sortare	94.25	Actiunile bancei austr.-ungare	823.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	93.75	„ bancei de creditu ungare	257.—
dto. cu cl. de sortare	93.25	„ bancei de creditu austriace	286.—
Bonuri rurale transil-vane	94.—	Argintulu in marfuri	—
„ croato-slav.	94.50	Galbini imperatesci	5.—
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.50	Napoleon'dori	9.41
		Marci 100 imp. germ.	58.—
		Londr'a	118.—

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henricu.